

Julkisuuslain uudistaminen

Vahvistetaan julkisen hallinnon läpinäkyvyyttä

Julkisuuslain uudistaminen on ohjattava uudelle uralle

Oikeusministeriössä on valmisteltu jo usean vuoden ajan julkisuuslain uudistamista. Uudistusta valmistellut työryhmä päätyi esittämään julkisuuslain soveltamisalan laajentamista yksityisessä toiminnassa. EK pitää ehdotettua laajennusta tarpeettomana. Nykyisin julkisuuslakia sovelletaan yksityisiin toimijoihin, kun nämä käyttävät julkista valtaa.

Seuraavalla vaalikaudella valmistelua tulee jatkaa lähtökohdasta, jonka mukaan julkisuuslain uudistus ei lisää hallinnollista taakkaa eikä laajenna julkisuuslain soveltamisalaa yksityisessä toiminnassa

EK pitää perusteltuna, että julkisuuslakia sovelletaan myös niin sanottuihin yhtiötettyihin viranomaistoimintoihin. Työryhmän esittämä soveltamisalan laajennus (ehdotuksen 5 §:n 1 momentin 2 kohta) kattaisi erittäin laajan joukon erilaisia yrityksiä. Näistä osa voidaan ajatella nimenomaan yhtiötetyksi viranomaistoiminnaksi, osa taas täysin markkinoilla toimiviksi yrityksiksi, jotka erottaa muista markkinatoimijoista lähinnä niiden omistajapohja. Julkisuuslain turvaamien intressien kannalta perusteltua on sääntelyn kohdistuminen näihin ensimmäisen kategorian mutta ei toisen kategorian yrityksiin. Ehdotettu soveltamisalarajaus ei tee julkisomisteisten yritysten välille riittävän yksiselitteistä eroa niiden toiminnan luonteen perusteella.

EK:n näkökulmasta julkisuuslain perusteltu soveltamisala julkisomisteisten yritysten kategorian sisällä voisi löytyä esimerkiksi hankintalain sidosyksikkömääritelmän kautta. Hankintalain 15 §:n mukaan sidosyksiköllä tarkoitetaan hankintayksiköstä muodollisesti erillistä ja päätöksenteon kannalta itsenäistä yksikköä, johon hankintayksikkö yksin tai yhdessä muiden hankintayksiköiden kanssa käyttää määräysvaltaa samalla tavoin kuin omiin toimipaikkoihinsa. Kyse on siis toiminnosta, joita julkinen toimija järjestää yhtiömuodossa, mutta joissa asiakkaana on pääosin vain julkisyhteisöjä. Sidosyksikössä ei myöskään saa olla muiden kuin hankintayksiköiden pääomaa. Määritelmä on siis tältä osin kapeampi kuin työryhmän mietinnössä esitetty, mutta kattaisi kuitenkin suuren osan sellaisista tilanteista, joissa julkisia toimintoja hoidetaan yhtiömuodossa.

EK:n viestit päättäjille

Uudistetaan julkisuuslakia niin, että julkisen hallinnon läpinäkyvyys vahvistuu, mutta sääntelyä ei uloteta nykyistä laajemmin yksityiseen toimintaan eikä julkisia palveluita tuottaviin yksityisiin yrityksiin (ns. julkista hallintotehtävää hoitavat yksityiset).

Julkisuuslain salassapitoperusteita tulee täsmentää siten, että ne vastaavat yhteiskunnan kriittiseen infrastruktuuriin ja huoltovarmuuteen liittyvien tietojen suojaamistarpeita muuttuneessa turvallisuusympäristössä.

Lisätiedot

Juho Mäki-Lohiluoma, johtaja, Yrityslainsäädäntö
juho.maki-lohiluoma@ek.fi, 041 546 0606